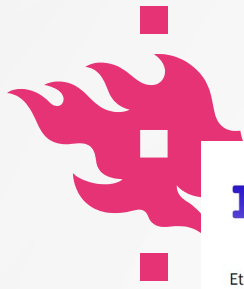

PSYKOSOSIAALISTEN MENETELMIEN VIEMINEN KÄYTÄNTÖÖN

VTT, rehtori Petra Kouvonen
ProSeminaari 2024, Vantaa

Työpaketti 6: Mielensterveysterventioiden suunnitelmallinen käyttöönnotto ja juurruttaminen

Vaikuttavat interventiot eivät aina juuru palvelujärjestelmään toivotulla tavalla. Syyt voivat liittyä intervention juurruttamiseen liittyviin strategioihin, palvelurakenteisiin tai itse interventioon.

Tässä työpaketissa tutkimme Nuorten vuorovaikutusohjannan (IPC-N) käyttöönnottoa palvelujärjestelmän kolmella eri tasolla. Valtakunnallisella tasolla tutkimme perusteluja ja keinoja, jolla menetelmä on saatettu käyttöön kansallisesti. Alueellisella tasolla tutkimme menetelmään käyttöönnottoa estäviä ja edistäviä tekijöitä. Lisäksi keräämme koulujen opiskeluhuollon yhteydessä ammattilaisten kokemuksia ja näkemyksiä IPC-N-menetelmästä ja sen käytöstä sekä käyttöönnottoon vaikuttavista edistävästä ja estävistä tekijöistä. Tutkimme myös menetelmäuskollisuutta eli menetelmän käyttöä suunnitellun kaltaisena sekä ammatillista osaamista itsearvioituna.

STN: 352700/353050

ESITYKSEN RAKENNE

- Mikä on implementointi ja mitä tiedämme lapsille nuorille ja perheille suunnattujen psykososiaalisten menetelmien implementoinnista?
 - Miten onnistun implementoinnissa oppaan esittely.
- Kaksi viitekehystä oppimisyhteisöjen implementoinnin tueksi: joustavasti tehostuva tuen malli (MTSS) koulun sisäiseen työskentelyyn ja EPIS-viitekehys alueellisen (ja kansallisen) implementoinnin tueksi.
- Teoriat kansallisissa käytännöissä:
 - Esimerkit sekä Psychiatrica Fennica artikkelin esittely.
- Tukea arkeen - Keinoja lasten ja nuorten emotionaalisten, sosiaalisten ja käyttäytymisen taitojen tukemiseksi oppaan esittely.
- Loppusanat

https://itla.fi/wp-content/uploads/2024/10/Itla_Guide-for-effective-implementation-of-psychosocial-interventions.pdf

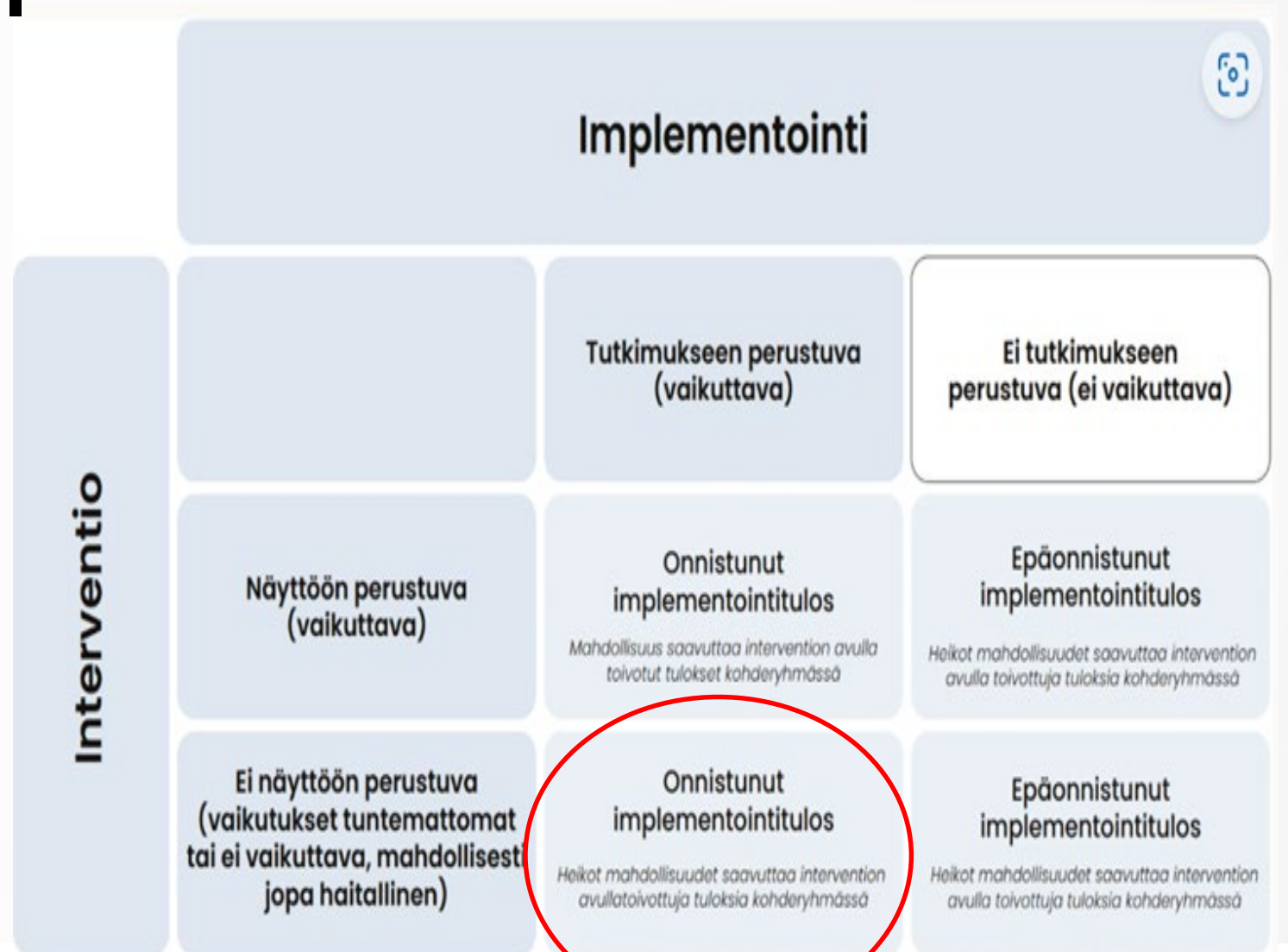

IMPLEMENTOINTI

Pyrkimys aikaansaada **valitulla interventiolla toivottu muutos kohderyhmässä!**

=**KAIKKI** ne toimet, jolla tunnustetaan mahdolliset juurtumisen esteet ja pyritään vaikuttamaan niihin.

Vaikuttava menetelmä + tutkimukseen perustuvat implementointikäytännöt takaavat onnistumisen edellytykset.

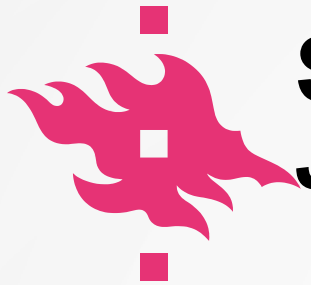

IMPLEMENTOINTIOPPAAN LÄHTÖKOHDAT

- Lapsiperheiden ja nuorten arki on mullistunut mm. koronan aikana ja palvelujärjestelmässä on tapahtunut suuria muutoksia, jonka jälkimainingeissa vielä elämme!
- Mielen- ja hyvinvoinnin kysymykset yhä enemmän esillä juhlapuheissa – käytännöt ovat edelleen usein siiloutuneet ja toimet koordinoimattomia.
 - Osana erilaisia kansallisia ohjelmia, kuten: Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmaa (LAPE) ja kestävän kasvun ohjelmaa on kehitetty sisältöä ja toimintamalleja ja Mielenterveysstrategian (2020–2030) toimenpano on käynnistynyt tässä yhteydessä.
 - Yksi keskeinen ja yhteinen tavoite ohjelmissa on, että ammattilaiset osaavat entistä paremmin käyttää näyttöön perustuvia psykososiaalisia menetelmiä.
 - Itlan Kasvun tuki –työssä on jo vuosien ajan arvioitu psykososiaalisia menetelmiä ja edistetty vaikuttavaa implementointia.

SISÄLTÖ (N= 31 TUTKIMUSTA JA ESIMERKKEJÄ KENTÄLTÄ)

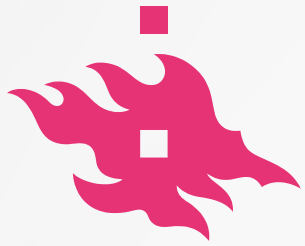
Sisällys	
Esipuhe	1
Johdanto	3
1. Oppaan aineisto ja menetelmät	5
2. Kansallinen viitekehys	7
3. Näyttöön perustuva toiminta	9
3.1. Näyttöön perustuva toiminta sosiaalityössä	10
3.2. Keskeisiä käsitteitä näyttöön perustuvassa toiminnassa	10
3.3. Tiedon tiivistäminen näytöksi	10
3.4. Näytön levittäminen ja käyttöön saattaminen	14
3.5. Näytön käyttöönotto eli implementointi	14
3.6. Menetelmäkäsitteellisyys ja adaptaatio	14
4. Implementointi prosessina	16
4.1. Implementoinnin vaiheiden huomiointi	17
4.2. Implementoinnin vauhdittajat	18
4.3. Osaaminen	19
4.4. Organisaatio	19
4.5. Johtajuus	19
4.6. (Sähköiset) palautejärjestelmät	20
4.7. Implementoinnin tukitoimet	22
4.8. Menetelmän vaikuttavuus vs. vaikuttava implementointikehys	23
5. Miten onnistun juurruttamisessa? – Implementoinnin eväitä	25
5.1. Jaettu visio	25
5.2. Muutosvalmiuden kartoittaminen	26
5.3. Implementointistrategian rakentaminen	26
5.4. Muutostyön tukeminen	26
5.5. Viestintä muutoksen työkaluna	29
5.6. Johto huomioi työntekijöiden tarpeet	30
5.7. Rekrytointien merkitys	30
5.8. Menetelmäkäsitteellisyys säilyttäminen	31
5.9. Juurruttamisen onnistumisen seuraaminen	31
6. Miten tästä eteenpäin?	32
Lähteet	34

Näyttöön perustuva toiminta käytäntönä ja käsitteinä

Implementointiprosessin ydinelementit ja kehykset

Implementoinnin eväitä

<https://kasvuntuki.fi/implementointi/implementointiopas/>

KENELLE OPAS ON SUUNNATTU?

- Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä opetusalan johdolle ja keskijohdolle.
- Tutkijoille, kehittäjille sekä muille toimijoille, joiden toiminnalla tai tiedolla psykososiaalisen tuen juurtumista voidaan edistää.

Implementoinnin onnistuminen edellyttää toimija eri tasoilla ja eri tahoilla!

Intermediaries exist in different places in systems

Service Delivering Organization

Non-Governmental Organization

Government

Peak Organization

Agency of Government

Academic or Research Settings

Bullock & Lavis. 2019. Understanding the supports needed for policy implementation: a comparative analysis of the placement of intermediaries across three mental health systems, *Health Research Policy and Systems*, 17: 82.

MITÄ IMPLEMENTOINNISTA TIEDÄMME?

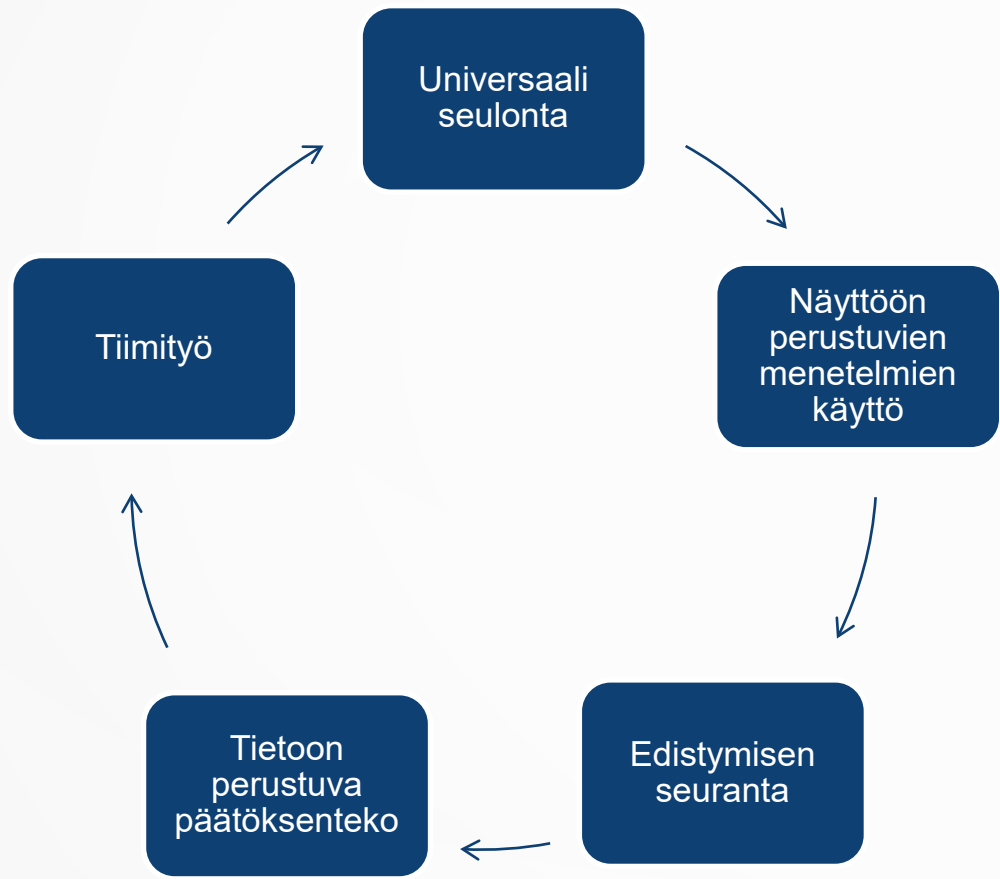
- Suurin osa hankkeista, jotka käynnistetään esimerkiksi lasten, nuorten tai perheiden hyväksi **eivät siirry käytäntöihin ja/tai niiden käyttö muuttuu tai hiipuu ajan myötä.**
- Kun menetelmää, joka tutkitun tiedon pohjalta on tehokas **tietyssä kohderyhmässä ja kontekstissa muuttuu, sen vaikutuksia kohderyhmään ei voida taata.**
- Vaikuttavat, strukturoidut menetelmät, kuten **tutkimukseen perustuvat implementointikäytännöt (ydinelementit) ovat skaalattavissa.**
- Menetelmien käyttöönottoon tarvitaan: **rakenteita, prosesseja ja toimivia implementointikäytännöitä!**

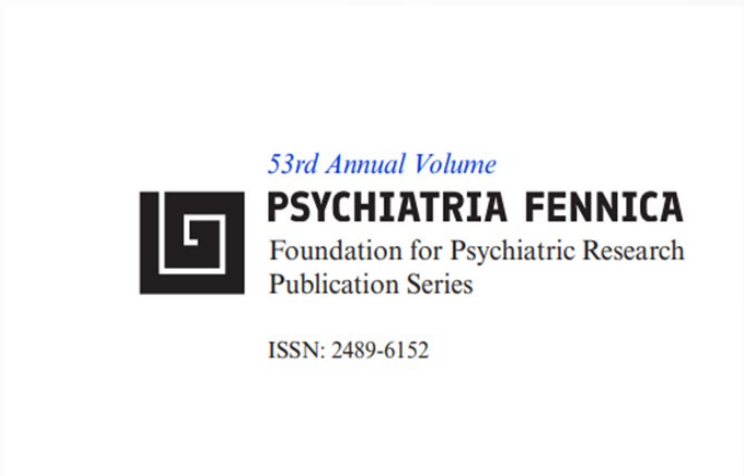
JOUSTAVASTI TEHOSTUVAN TUEN MALLI (MTSS) OPPIMISYHTEISÖJEN IMPLEMENTOINTIIN

Multi-tiered system of support (MTSS) yhdistää *akateemisen ja käyttäytymisen tuen*.

Ydinelementit ovat:

(Jimerson, Burns & VanDerHeyden 2016)

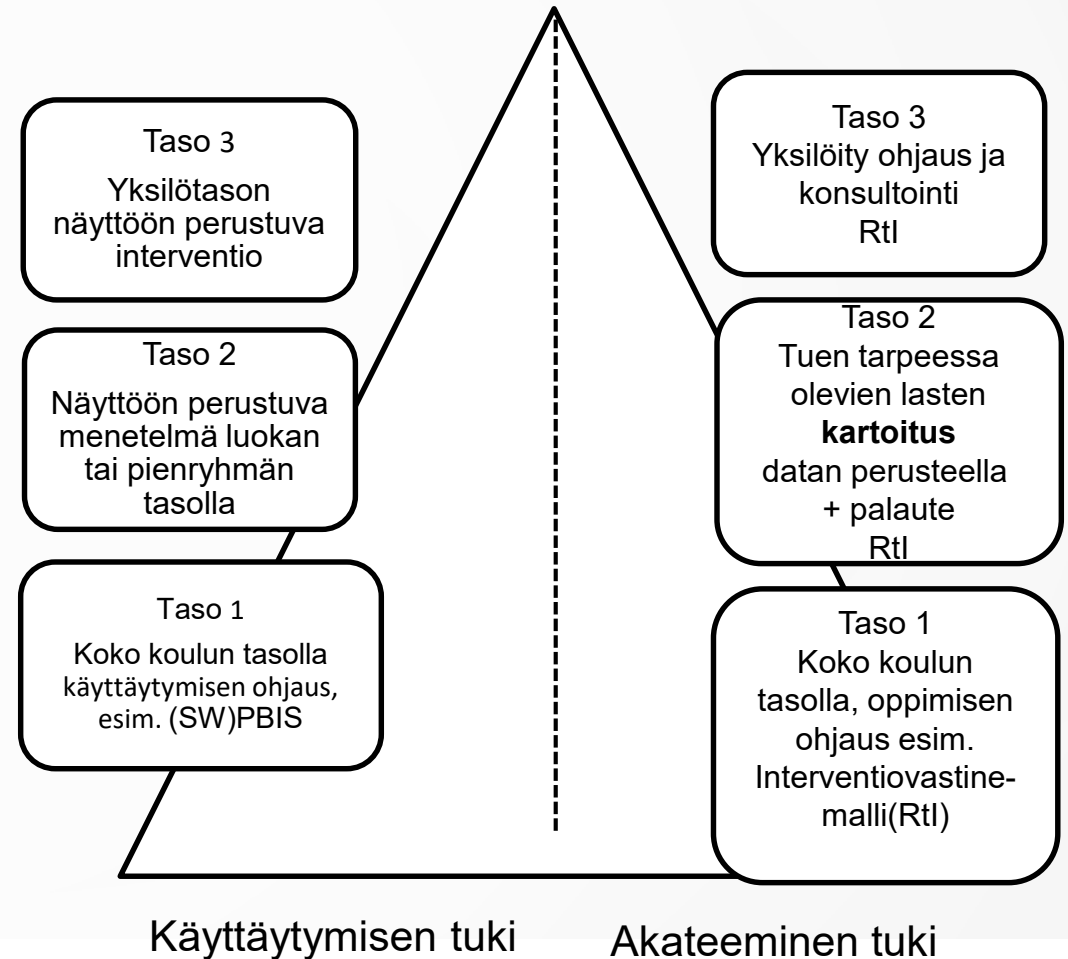
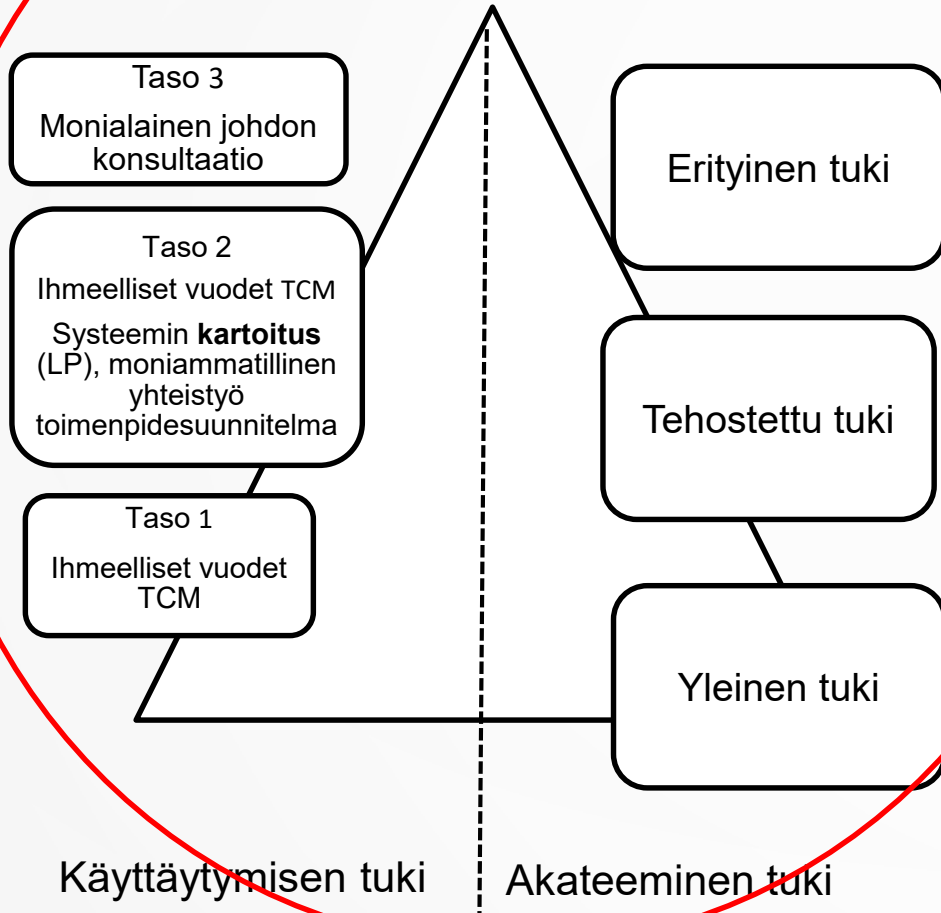
(Kouvonen, Hamari, ja Tani, 2022)

JOUSTAVASTI TEHOSTUVAN TUEN KETJUN TASOT JA SISÄLTÖ

"Paikallinen": koulun tehostuvan monialaisen tuen malli

"Virallinen" Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet ja muut säädökset

"Kirjallisuudesta hahmottuva" tehostuvan tuen malli (MTSS)

EPIS –VIITEKEHYS ALUEELLISEEN IMPLEMENTOINTIIN

Aarons, Hurlburt, & Horwitz, 2011

Kuva 6. Implementointiprosessin neljä vaihetta.

[https://itla.fi/](https://itla.fi/implementati)
implementati

Esim. 2024 (Kasvun tuki KI): Tarpeeseen pohjautuvien interventioiden valinta ja toteutus

Alueellinen opiskeluhuollon yhteistyöryhmä

Opiskeluhuollon suunnitelman lisäksi yhteistyöryhmän tehtävänä on seurata alueellisen opiskeluhoitosuunnitelman toteutumista, arvioida opiskeluhoitopalvelujen, koulutuksen järjestäjien sekä muiden sosiaali- ja terveystieteiden yhteistyön toteutumista. Mukana myös opetustoimen edustajia.

Voidaan pohtia alueellisia tarpeita ja näihin tarpeisiin vastaavia interventioita ja toteuttamistahoja

Opiskeluhuollon ohjausryhmä

Koulutuksen järjestäjäkohtaisen opiskeluhuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaa monialainen opiskeluhuollon ohjausryhmä. Opiskeluhuollon ohjausryhmä voi olla myös kahden tai useamman koulutuksen järjestäjän yhteinen

Opetustoimi

Päätää kunnan tai yhteistyöalueella käytettävistä interventioista.

Oppilaitoskohtainen opiskeluhoitoryhmä

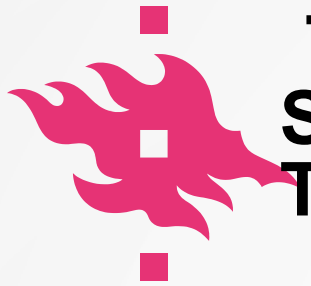
Monialainen ryhmä vastaa oppilaitoksen opiskeluhuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Oppilaitoskohtaista opiskeluhoitoryhmää johtaa koulutuksen järjestäjän nimeämä edustaja, usein rehtori.

Koulun johtoryhmä

Päätää yhteisöllisen opiskeluhuollon (oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitoryhmän kanssa) koulussa pedagogisen henkilöstön toteuttamat esimerkiksi yhteisölliset interventiot.

Opiskeluhuollon toteuttamat
interventiot

Opettajien toteuttamat
interventiot

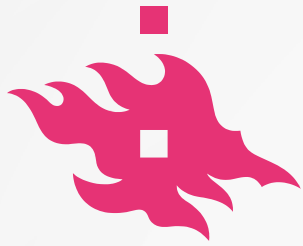
TUKEA ARKEEN! KEINOJA EMOTIONAALISTEN, SOSIAALISTEN JA KÄYTTÄYTYMISEN TAITOJEN TUNNISTAMISEKSI

Käytännössä kaiken käyttäytymiseen liittyvän häiriön vähentämisen perustana on **yhteisön aikuisten oman toiminnan muuttaminen sekä ympäristön häiriöitä aikaansaavien tekijöiden poistaminen.**

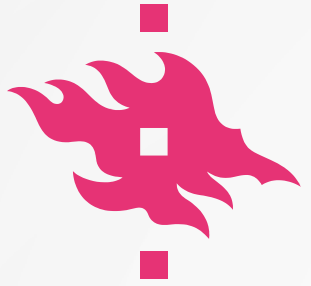
- 1) sopivaan käyttäytymiseen osoitettua myönteistä huomiota ja palautetta
- 2) aikuisten ja lasten sekä nuorten myönteisen suhteen vahvistamista
- 3) sosioemotionaalisten taitojen opettamista
- 4) strukturoituja ympäristöjä

[https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/tukea-arkeen.](https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/tukea-arkeen)

HAVAINTOJA LOPUKSI

- ✓ Menetelmän **käyttöönottoon, muuntumiseen tai hylkäämiseen organisaatiotasolla** vaikuttavat tekijät ovat kestoteemoja kirjallisuudessa.
- ✓ **Juurtumisen esteitä** näyttöön perustuvien menetelmien juurtumisessa liittyvät esim. tiedon puutteeseen, vaikeuteen nähdä miten menetelmä auttaa lapsiperheitä tai nuoria. Myös menetelmän oudoksuminen on juurtumisen este.
- ✓ **Huolellinen implementoinnin suunnittelu**, sisältäen seurannan ja prosessien kirkastaminen tukee juurtumista kaikilla tasoilla.
- ✓ **Implementointistrategiat** voivat olla käytäntöjä tukevia ja toimintaa ohjaavia, mutta lisää tutkimusta niiden käytöstä tarvittaisiin.
- ✓ **Implementointitutkimuksella joka toteutetaan yhteistyössä opetusyhteisöjen / oppilashuollon kanssa voidaan vauhdittaa juurtumista.**
- ✓ Psykososiaalisten menetelmien implementointiin liittyvää **kansallista työnjakoa** tulisi kirkastaa.

KIITOS!